กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

The Academic Affairs Administration Strategy to Promote Experience Learning as Digital Citizenship of Early childhood

เบญจมาภรณ์ ปัตตะวงค์* นภาเดช บุญเชิดชู จิตติรัตน์ แสงลิศอุทัย และ ดวงใจ ชนะสิทธิ์
Benjamaporn Pattawong*, Napadech Booncherdchoo , Jittirat Saengloetuthai and Duangjai Chanasid

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
Education Administration, Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajaphat University, Nakhon Pathom 73000

*To whom correspondence should be addressed. e-mail: battyjunk@gmail.com

Received: 17 March 2023, **Revised:** 15 May 2023, **Accepted:** 20 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และ 2) รับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งออกเป็น 2 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 7 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามภูมิภาค จำนวน 794 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการความจำเป็น การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภาวะคุกคาม โดยการใช้ตัวแบบ 7S และ PEST และการวิเคราะห์ TOWS เมทริกซ์ ระยะที่ 2 การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา การบริหารสถานศึกษา และการศึกษาปฐมวัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเกณฑ์ของขนาดโรงเรียนและการจัดการเรียนร่วม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัล ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 2) การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม 3) การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา 4) การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และ 5) การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์

2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัล มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ในการนำไปใช้ และเป็นประโยชน์ การนำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน คือ การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ การจัดประสบการณ์ ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เด็กปฐมวัย

Abstract

The objectives of this research were to: 1) develop an academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship; and 2) affirm an academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship of early childhood. This study was mixed methods research. It was divided into 2 phases. In phase 1, the academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship of early childhood students was developed. The key informants consisted of 7 experts in educational administration and early childhood teachers derived by purposive selection. Data were collected through an interview form and were analyzed by content analysis. The research sample for the questionnaire consisted of 794 school

administrators and early childhood teachers derived by proportional stratified random sampling. Data were collected through a questionnaire and were analyzed with frequency, percentage, mean, standard deviation, Priority Need Index Modified (PNI modified), analysis of strength, weakness, opportunity, and threat using 7S model and PEST analysis, as well as TOWS matrix. In phase 2 the academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship was affirmed. The informants were 9 experts in educational administration, educational institution administration, and early childhood education, derived by purposive selection. Data were collected through connoisseurship and were analyzed by content analysis. For the strategy implementation in a school selected by school size criterion and co-education management, the informants consisted of 5 educational institution directors and early childhood teachers. Data were analyzed by content analysis.

The research results showed that:

1. The academic administration strategies to promote learning experience management for digital citizenship consisted of 5 strategies: 1) childhood development assessment systematization, 2) curriculum integration to promote citizenship corresponding to society change, 3) research competency enhancement for early childhood teachers to solve problems, 4) learning experience model development conforming to the digital economy, and 5) technology enhancement of learning experience management.

2. The academic administration strategy to promote learning experience management for digital citizenship was accurate, appropriate, feasible, and beneficial. The strategy implementation, that is, learning experience model development conforming to the digital economy in schools.

Keywords : academic affairs administration, experience learning management, digital citizenship, early childhood student

บทนำ

การที่เด็กไทยจะเติบโตขึ้นเพื่อใช้ชีวิตในโลกยุคใหม่อย่างมีความสุข มั่นคง ปลอดภัย และสามารถพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าได้นั้น เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องมีทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า “ทักษะในศตวรรษที่ 21” ซึ่งเด็กยุคใหม่ต้องก้าวไปอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี เด็กจำเป็นต้องมีทักษะที่เกี่ยวข้องกับสื่อเทคโนโลยี และความรู้ความรู้ในการใช้สารสนเทศเพื่อพัฒนาไปสู่การเกิดเป็นทักษะในการรู้เท่าทันสื่อที่สามารถเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสื่อสารข้อมูลอย่างสร้างสรรค์ได้หลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามการสร้างความเข้าใจพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการรู้สื่อ อย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้ด้านสื่อดิจิทัลได้อย่างมีคุณภาพ และส่งผลให้เกิดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดิจิทัล ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และมีทักษะในการใช้งานสื่อออนไลน์และสื่อดิจิทัลอย่างเข้าใจ มีความตระหนักรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวให้เหมาะสม สามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกออนไลน์อย่างมีวิจารณญาณ รวมถึงจริยธรรมและความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีที่สามารถสร้างคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

สภาพปัจจุบันพบว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องงานวิชาการ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จัดการเรียนรู้แบบท่องจำ ไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด เร่งสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวไม่สามารถจะพัฒนาให้เด็กมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้ ด้วยเหตุนี้ครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งในเรื่องงานวิชาการ และความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม [1]

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานด้านงานวิชาการในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ [2] เรื่องเทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะ คอมพิวเตอร์ควรมีจุดประสงค์ เพื่อให้เด็กเล่นคอมพิวเตอร์ในขณะที่เด็กมีความพร้อมและเกิดความสนใจอยากเล่นในสภาพแวดล้อมที่ครูจัดไว้ให้อย่างเหมาะสม และควรศึกษาแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน ดังนี้ คือ จัดประสบการณ์ การเรียนรู้คอมพิวเตอร์ให้เป็นมุมประสบการณ์ในห้องเรียนมุมหนึ่ง เพื่อให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและครู และควรเปิดโอกาสเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ด้วยตัวของเด็กเอง เด็กจะเกิดการเรียนรู้เมื่อเด็กได้ลงมือกระทำโดยตรงโดยเด็กจะต้องรู้จักวิธีการปิด - เปิดเครื่องและวิธีการใช้งาน เพื่อไม่ให้เกิดอันตราย เลือกโปรแกรมที่เหมาะกับอายุเด็กเพราะการนำโปรแกรมที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนมาให้เด็กเล่นจะเป็นการกดดันให้กับเด็กมากกว่าจะเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา ควรมีการควบคุมเวลาในการเล่น การที่ปล่อยให้เด็กอยู่กับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และโทรทัศน์มากเกินไปอาจจะส่งผลเสียหลายด้าน การที่ผู้ที่มีหน้าที่ในการดูแลเด็กปฐมวัย เริ่มจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถจัดประสบการณ์ตามหลักการดังกล่าว การนำเทคโนโลยี มาใช้กับเด็กปฐมวัย อาจจะเป็น

การส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา และมีความสำคัญกับเด็กปฐมวัยไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมอื่น ๆ และเป็นการเสริมสร้าง ประสบการณ์ใหม่ ๆ และเตรียมความพร้อมในการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีที่จะเกี่ยวข้องกับเด็กในอนาคต

การเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมสู่โลกสากล ด้วยความเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารอย่างปลอดภัยสร้างสรรค์ และใช้งานอย่างมีคุณภาพจริยธรรม รวมทั้งมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมดิจิทัลเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และเห็นว่าการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย สามารถให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กระดับปฐมวัยบรรลุตามเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยกระบวนการเชิงกลยุทธ์เป็นแนวคิดอันนำไปสู่วิธีการในการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังไม่มีการศึกษาวิจัยในลักษณะของการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ จึงเป็นที่มาของการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อนำไปเป็นกลวิธีการวางแผนการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย การศึกษาและการปฏิบัติงานของครูให้ประสบผลสำเร็จก่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายและส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดีเป็นคนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย
2. เพื่อรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

คำถามการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัยควรเป็นเช่นไร
2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

1) ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย 2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย 3) ดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์จากสภาพแวดล้อมภายใน และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อนำมาวิเคราะห์ความจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม 4) การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูปฐมวัย ในโรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 33,258 แห่ง (ข้อมูลระบบคลังข้อมูลกลางด้านการศึกษาจากสถานศึกษาจากระบบฐานข้อมูลเด็กปฐมวัยของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 397 โรงเรียน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane และมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถาม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่าอยู่ในช่วง 0.80 – 1.00 ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า สภาพปัจจุบันของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.48 – 0.94 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และสภาพพึงประสงค์ของแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.45 – 0.87 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าสถิติ ความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความจำเป็นโดยวิธีการ Priority Need Index Modified (PNI modified) วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามเพื่อพัฒนากลยุทธ์ SWOT analysis และ TOWS Matrix และการวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

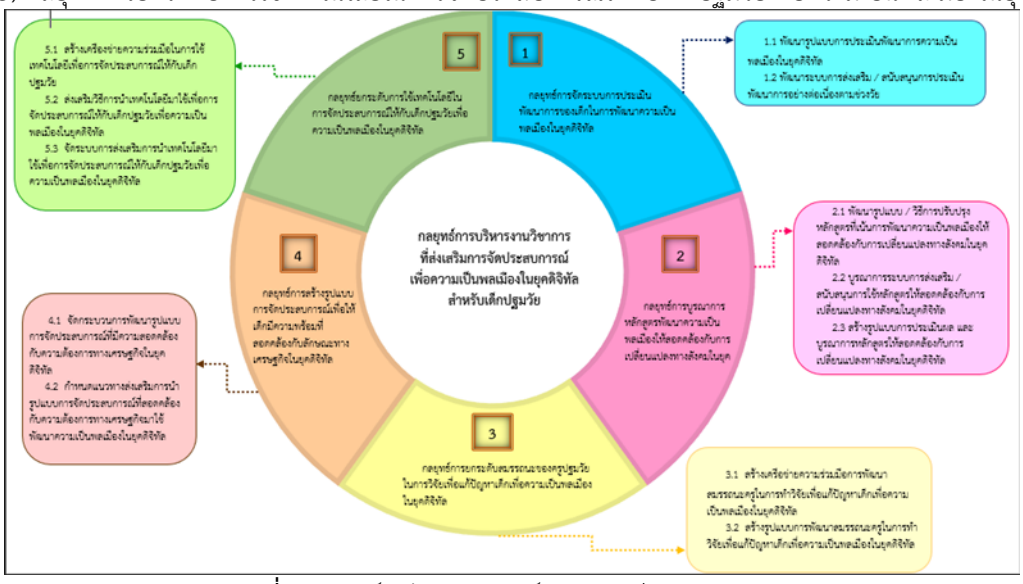
1) ผู้วิจัยดำเนินการจัดสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน เพื่อประเมินคุณภาพกลยุทธ์ เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ 2) ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือในการประเมินคุณภาพกลยุทธ์ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพกลยุทธ์และแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เครื่องมือในการศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพกลยุทธ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาแนวทางการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 20 วิธีดำเนินการ โดยกลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) กลยุทธ์การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 2) กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล 3) กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็ก เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล 4) กลยุทธ์การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล 5) กลยุทธ์การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

รูปที่ 1 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง 20 วิธีดำเนินการของ
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

2. การรับรองกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการสัมมนาอิงกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 9 คน ส่วนใหญ่ให้คะแนนระดับ 4 และ 5 แสดงให้เห็นว่ามีฉันทามติให้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็ก

ปฐมวัย มีความถูกต้อง เหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำกลยุทธ์ไปใช้ในโรงเรียน จำนวน 1 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเกณฑ์ของขนาดโรงเรียนและการจัดการเรียนร่วม ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูปฐมวัย จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งกลยุทธ์ที่นำไปทดลองใช้ คือ กลยุทธ์ที่ 3 การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

อภิปรายผลการวิจัย

กลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การพัฒนารูปแบบการประเมินพัฒนาการความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การพัฒนาระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามช่วงวัย เป็นกลยุทธ์ที่เน้นจุดแข็งภายในและใช้ภายนอกเป็นโอกาสในการจัดระบบการประเมินพัฒนาการเด็ก โดยประเมินพัฒนาการนั้นเป็นหนึ่งในกระบวนการบริหารงานวิชาการที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ [3] ให้ความสำคัญกับการประเมินพัฒนาการสภาพตามจริง ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการประเมิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นทักษะสำคัญยิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ นำสู่การปฏิบัติจนเกิดเป็นทักษะ นอกจากนี้ยังนำปสู่การสร้างเครื่องมือการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับณัฐิกา สุริยาวงษ์ [4] กล่าวว่า ครูผู้สอนปฐมวัย ผู้ปกครอง ผู้วิจัย หรือผู้ที่สนใจต้องการศึกษาในเรื่องการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงของเด็กปฐมวัย มีแนวทางในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยมุ่งประเด็นสำคัญไปที่การประเมินพัฒนาการเมื่อเด็กต้องเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการร่วมกับครูผู้สอนปฐมวัย ซึ่งประกอบไปด้วย 1) หลักการจัดประสบการณ์ 2) บทบาทของครูผู้สอนและผู้ปกครอง 3) มีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4) 6 กิจกรรมหลักกับการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง ซึ่งมีการนำเสนอเครื่องมือประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก จากประเด็นดังกล่าวจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนปฐมวัยและผู้ปกครองมีการดำเนินงานร่วมกันตั้งแต่การจัดประสบการณ์จนถึงการประเมินพัฒนาการอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับ รัฐกุล [5] กล่าวว่า การวางแผนประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนแรกที่ครูผู้สอนในระดับชั้นปฐมวัยต้องดำเนินการ ถือเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของครูผู้สอน สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้ คือ ครูปฐมวัยต้องนำหลักสูตรของการศึกษาระดับปฐมวัยไปออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จากนั้นจึงกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการประเมิน และเครื่องมือที่ในการประเมิน ขั้นตอนต่อไปจึงเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยคุณครูผู้สอนจะต้องกำหนดเองว่าในแต่ละวัน จะเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างไร แต่ละกิจกรรมจะสังเกตพฤติกรรมใด สังเกตเด็กคนใดบ้าง และขั้นตอนสุดท้าย คือ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป และสอดคล้องกับการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ของมารุต พัฒผล [6] กล่าวว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกแวดวงวิชาชีพ ทำให้เกิดนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยทางด้านหลักสูตรและการเรียนรู้ ได้มีการนำการวิจัยและพัฒนามาใช้เป็นกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมต่าง ๆ อย่างมากมาย ซึ่งในภาพรวมแล้วประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในการออกแบบนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 2 เป็นการออกแบบนวัตกรรมและตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น ขั้นตอนที่ 3 เป็นการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง และขั้นตอนที่ 4 เป็นการประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรม

กลยุทธ์หลักที่ 2 กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การพัฒนารูปแบบ / วิธีการปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล กลยุทธ์การบูรณาการระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การสร้างรูปแบบการประเมินผลและบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นในการใช้โอกาสด้านนโยบายของรัฐมาสนับสนุนด้านการพัฒนาหลักสูตร สะท้อนให้เห็นการดำเนินงานด้านหลักสูตรของโรงเรียนที่การเรียนการสอนระดับปฐมวัยที่ยังต้องปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้เป็นไปในแนวทางที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมได้แล้ว ก็จะเป็นแนวทางของความสำเร็จแรกที่จะทำให้กระบวนการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับธัชพงศ์ ชอุ่ม [7] ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล ในกลยุทธ์หลักที่ 1 กลยุทธ์ยกระดับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพระดับสากล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์พัฒนาสมรรถนะครูสู่การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ และกลยุทธ์สร้างกลไกในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เป็นหลักสูตรสมรรถนะ และสอดคล้องกับ *Clifton J. Boyle lll* [8] ได้ศึกษาผลการใช้หลักสูตร Digital Citizenship โดยทำการวิจัยกึ่งทดลองและตรวจสอบความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิธีที่ครู

เป็นผู้นำจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสะท้อนกลับ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการสร้างการรับรู้ (Awareness) ขั้นการแนะนำการกระทำ (Guided Practice) ขั้นการสร้างต้นแบบการสาธิต (Modeling and Demonstration) และข้อเสนอแนะและการวิเคราะห์ (Feedback and Analysis) สอดคล้องกับ Chris A. Suppo [9] ได้สำรวจความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลในโรงเรียนของรัฐเพนซิวาเนีย สหรัฐอเมริกา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และผู้นำเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองพลเมืองดิจิทัล จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและผู้นำการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเพนซิวาเนีย สหรัฐอเมริกา เชื่อมั่นว่านอกจากทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลดั้งเดิมแล้ว ทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างมาก ควรติดตามและตรวจสอบอย่างใกล้ชิด อีกทั้งผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าขาดการใช้หลักสูตรหรือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นทางการ ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดนี้จะเป็นแรงผลักดันและท้าทายให้การวิจัยครั้งต่อไปได้ค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนในโรงเรียนในรัฐเพนซิวาเนีย สหรัฐอเมริกา จะได้เป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีบรรทัดฐานของพฤติกรรมและความรับผิดชอบ มีความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

กลยุทธ์หลักที่ 3 กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รองคือ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่นำภาวะคุกคามด้านนโยบายของรัฐเพื่อขจัดจุดอ่อนในเรื่องของสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็ก ซึ่งครูปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาสมรรถนะ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการวิจัย และมีความสามารถในการแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของอนุศรา อุดทะ และจิติมา วรรณศรี [10] กล่าวถึงผลการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้สังเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ครูปฐมวัยที่เป็นแบบอย่างที่ดี การศึกษาความต้องการการพัฒนาสมรรถนะและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำผลมายกร่างการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ สมรรถนะของครูปฐมวัย วิธีการพัฒนาสมรรถนะและกระบวนการพัฒนาสมรรถนะในองค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะของครูปฐมวัย ประกอบด้วย 7 สมรรถนะ คือ 1) สมรรถนะด้านการส่งเสริมพัฒนาเด็ก 2) สมรรถนะด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 3) สมรรถนะด้านการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก 4) สมรรถนะด้านการพัฒนาวิชาชีพ 5) สมรรถนะด้านการบริหารชั้นเรียน 6) สมรรถนะด้านการวิเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนา 7) สมรรถนะด้านการบริการชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ Wannaasri, J [11] พบว่า สมรรถนะครูที่พึงประสงค์ มี 12 สมรรถนะ ประกอบด้วย สมรรถนะด้านความรู้วิชาเฉพาะ สมรรถนะด้านการพัฒนาหลักสูตร สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน สมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสมรรถนะด้านจิตวิทยาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สมรรถนะด้านจิตวิทยาและการจัดชั้นเรียน สมรรถนะด้านการใช้ภาษาและการสื่อสาร สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ สมรรถนะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ สมรรถนะด้านการทานเป็นทีมและสมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

กลยุทธ์หลักที่ 4 กลยุทธ์การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การจัดกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การกำหนดแนวทางส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจมาใช้พัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ซึ่งการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งด้านการจัดประสบการณ์ และใช้ประโยชน์จากโอกาสด้านเทคโนโลยี และด้านนโยบายของรัฐ ซึ่งในการจัดประสบการณ์นั้นจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล อย่างไรก็ตามหลายประเทศยังคงประสบปัญหาการจัดประสบการณ์ที่มีการเน้นเนื้อหา ความรู้มากกว่าการนำไปใช้ ซึ่งเด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ผ่านการใช้สื่อดิจิทัลในขณะเรียน ดังนั้นครูปฐมวัยควรเป็นผู้ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางสังคมให้แก่เด็กปฐมวัย สอดคล้องกับ ชนิพรรณ จาติเสถียร [12] กล่าวว่า สื่อดิจิทัลช่วยให้ครูมีเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ครูสามารถนำสื่อดิจิทัลหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ มาใช้ประกอบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในห้องเรียน เพื่อให้สามารถจัดประสบการณ์ที่ช่วยพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ครูปฐมวัยมองว่าสื่อดิจิทัลเป็นสื่อที่นำเสนออภาพเคลื่อนไหว มีเสียงประกอบ มีรูปแบบนำเสนอที่น่าติดตาม ซึ่งทำให้นักเรียนปฐมวัยเกิดความน่าสนใจในการเรียนรู้ รวมถึงมีความสะดวกในการใช้งานของครูปฐมวัย และสามารถผลิตสื่อแบบง่าย ๆ ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับ Mike S. Ribble & Bailey [13] ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลในโรงเรียนโดยให้ครูเป็นผู้นำจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสะท้อน 4

ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างการรับรู้ (Awareness) 2) ขั้นการแนะนำการกระทำ (Guided Practice) 3) ขั้นการสร้างต้นแบบและการสาธิต (Modeling and demonstration) 4) ข้อเสนอแนะและการวิเคราะห์ (Feedback and analysis)

กลยุทธ์หลักที่ 5 กลยุทธ์การยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล มีกลยุทธ์รอง คือ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย กลยุทธ์การส่งเสริมวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และกลยุทธ์การจัดระบบการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการใช้จุดแข็งด้านการจัดประสบการณ์ และโอกาสของการใช้เทคโนโลยี และนโยบายของรัฐที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีมาจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับ กุลชาติ พันธุวรกุล และเมษา นวลศรี [14] กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงวัยที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างไม่หยุดนิ่ง เด็กวัยนี้จึงจำเป็นต้องมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างโอกาสสำคัญในการเติบโตเป็นพลเมืองที่มีความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อภายใต้มิติที่มีความหลากหลายด้านสื่อเทคโนโลยี ซึ่งบทความฉบับนี้ได้นำเสนอองค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของการใช้สื่อดิจิทัลของเด็กไทย คุณค่าของการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีต่อเด็กปฐมวัย ปัจจัยและความเสี่ยงในยุคดิจิทัลที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็กปฐมวัย รวมถึงการสร้างโอกาสให้แก่เด็กปฐมวัยสู่การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล โดยมีครูและผู้ปกครองเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพผ่านบทบาทการเป็นแบบอย่างที่ดี มีความสามารถในการคัดกรองสื่อที่มีคุณภาพ และมีทักษะในการประสานความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวเด็ก พัฒนาไปสู่การเกิดทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัล หรือที่เรียกว่า “ความฉลาดทางดิจิทัล” และสอดคล้องกับ กาญจนา เดชสม และรุ่งชัชดา พร เวหะชาติ [15] กล่าวว่า การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาหลักสูตรดิจิทัลสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมหลักสูตร สามารถพัฒนาความรู้เนื้อหาสาระและสมรรถนะ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี การเสริมสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้เรียนสามารถเลือกและใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อค้นคว้าหาความรู้ติดต่อสื่อสาร ออกแบบ สร้างชิ้นงานดิจิทัล และนำเสนอชิ้นงานได้อย่างสะดวกและเหมาะสมกับชิ้นงาน เช่น ใช้เทคโนโลยีสื่อสังคมในการเผยแพร่ชิ้นงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเคารพสิทธิ สามารถแสดงความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนและบุคคลทั่วไปผ่านเครือข่ายออนไลน์ด้วยวาจาสุภาพ และมองเห็นความสำคัญของการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่น่าเชื่อถือ พัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูและผู้บริหารให้มีทักษะความรู้ ความสามารถเชิงบูรณาการ สามารถทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความรู้ความสามารถเชิงลึกในการแก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีทักษะความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างครูต้นแบบสำหรับเป็นตัวอย่างในการพัฒนาวิชาชีพครู สร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างครูที่ปฏิบัติในวิชาชีพเดียวกัน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 โดยจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยเชื่อมโยงความรู้หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชน สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยี เครื่องมือและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย อยู่ในลำดับสุดท้าย

สภาพปัจจุบันใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและด้านการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล อยู่ในลำดับสุดท้าย

จากการพิจารณาค่า PNImodified ของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ด้านการประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล ด้านการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย และด้านที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล

2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 12 กลยุทธ์รอง ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 : การจัดระบบการประเมินพัฒนาการของเด็กในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

1.1 พัฒนารูปแบบการประเมินพัฒนาการความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

1.2 พัฒนาระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการประเมินพัฒนาการอย่างต่อเนื่องตามช่วงวัย

กลยุทธ์ที่ 2 : บูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่

2.1 พัฒนารูปแบบ/วิธีการปรับปรุงหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล

2.2 บูรณาการระบบการส่งเสริม / สนับสนุนการใช้หลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล

2.3 สร้างรูปแบบการประเมินผล และบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 3 : ยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

3.2 สร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูในการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 4 : สร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีความพร้อมที่สอดคล้องกับลักษณะทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์รอง ได้แก่

4.1 จัดกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่มีความสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจในยุคดิจิทัล

4.2 กำหนดแนวทางส่งเสริมการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจมาใช้พัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

กลยุทธ์ที่ 5 : ยกระดับการใช้เทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์รอง ได้แก่

5.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย

5.2 ส่งเสริมวิธีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

5.3 จัดระบบการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1.1 กลยุทธ์หลักที่โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรจะต้องวางแผนเชิงกลยุทธ์ในการนำไปปฏิบัติ คือ กลยุทธ์การยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัยในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาหลักสูตรพลเมืองในยุคดิจิทัล เป็นจุดอ่อนของการบริหารงานวิชาการที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย จึงควรเร่งพัฒนาการใช้ประโยชน์จากนโยบายของรัฐที่สนับสนุนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ให้มีการยกระดับสมรรถนะของครูปฐมวัย เร่งการพัฒนาสมรรถนะครู สร้างกลไกในการปรับปรุงกระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ตลอดจนส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนกระบวนการบริหารงานวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กในโรงเรียนให้สามารถพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อลดภาวะคุกคามด้านสภาพสังคม สภาพแวดล้อม และสภาพเศรษฐกิจ

1.2 กลยุทธ์หลักที่สถานศึกษาควรนำมาปฏิบัติได้ทันที คือ กลยุทธ์การบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคดิจิทัล เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย เป็นจุดแข็งที่มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันมากที่สุด แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งด้านหลักสูตรที่นำมาการบูรณาการในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้น โรงเรียนที่มีการสอนในระดับปฐมวัยในสังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงควรพัฒนาสมรรถนะครูในการพัฒนาหลักสูตรปฐมวัย โดยการบูรณาการการใช้เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนส่งเสริมภาคีเครือข่ายเพื่อคิดค้นนวัตกรรมในการพัฒนาหลักสูตรที่สามารถพัฒนาความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลสำหรับเด็กปฐมวัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารงานวิชาการในการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาเด็กเพื่อความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัลของเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการวิจัยเฉพาะโรงเรียนอนุบาลในสังกัด

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผู้วิจัยเห็นสมควรในการใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นเด็กระดับปฐมวัยเช่นกัน

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการการบูรณาการหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กปฐมวัย เพราะครูควรมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและนำมาบูรณาการให้เข้ากับหลักสูตรพัฒนาความเป็นพลเมืองได้

เอกสารอ้างอิง

[1] กันตวรรณ มีสมสาร. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 7 2560; 45:56

[2] พนิดา ชาตยาภา. เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ 6 2559; 2:161

[3] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2560.

[4] ณัฐิกา สุริยาวงษ์. การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเมื่อต้องเรียนที่บ้าน. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร ปีที่ 5 2565; 1:1-14.

[5] รัฐกูล. 5 ขั้นตอน การประเมินพัฒนาการที่ครูอนุบาลต้องรู้. ค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2563. เข้าถึงได้จาก: https://www.rathakun.com/ขั้นตอนการประเมินพัฒนา/.

[6] มารุต พัฒผล. แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้; 2562.

[7] ธัชพงศ์ ชอุ่ม. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสำหรับสถานศึกษาเอกชนในบริบทสากล. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2563;10:102-110

[8] Clifton J. Boyle lll. The Effectiveness of a Digital Citizenship Curriculum in an Urban School [dissertation]. Doctoral ReQuirements for the Degree Doctor of Education. School of Education. Doctoral Program in Educational Leadership. MO: Johnson & Wales University; 2010.

[9] Chris A. Suppo. Digital Citizenship Instruction in Pennsylvania Public Schools: School Leaders Expressed Beliefs and Current Practices [dissertation]. St. Pennsylvania, MO: Indiana University; 2013.

[10] อนุศรา อุดทะและจิติมา วรรณศรี. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีที่ 22 2563;4:1-12.

[11] Wannaasri, J. Quality of education and competencies of desirable teacher. Journal of Education Khon Kaen University. 2009; 32: 1-2.

[12] ชนิพรรณ จาติเสถียร.หน่วยที่ 10 สื่ออิเล็กทรอนิกส์กับการพัฒนาเด็กปฐมวัย. เอกสารการสอนนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; 2561.

[13] Mike S. Ribble & Bailey , G.D. Digital Citizenship in Schools. Eugene, Or: International society for Technology in Education. 2015;3.

[14] กุลชาติ พันธุวรกุล และเมษา นวลศรี. เด็กปฐมวัยกับการเป็นพลเมืองดิจิทัล: โอกาสหรือความเสี่ยง. วารสารครุศษสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2562; ฉบับเพิ่มเติม2:1-23

[15] กาญจนา เดชสม และ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. การพัฒนาความเป็นพลเมืองดิจิทัลของนักเรียนในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ ปีที่ 31 2564; 1:1-13